

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/67/2020
Identifikačné číslo spisu: 5019200367
Dátum vydania rozhodnutia: 21.04.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:5019200367.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Aleny Adamcovej, v právnej veci žalobcu: W. G. W., narodený XX. K. XXXX, bytom v Ž., O. Č. XXXX/XX, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom v Bratislave, Ul. 29. augusta č. 8-10, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovanej z 28. marca 2019, Číslo: 2096-3/2019-BA, o kasačnej sťažnosti žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 24. februára 2020, č.k. 24Sa/18/2019-86, t a k t o

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalovanej z a m i e t a.

Žalobca m á n á r o k na náhradu trov kasačného konania voči žalovanej v rozsahu 100 %.

Odôvodnenie

I.

1. Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom z 24. februára 2020, č.k. 24Sa/18/2019-86, postupom podľa § 191 ods. 1 písm. c/ a e/ zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zrušil napadnuté rozhodnutie žalovanej z 28. marca 2019, Číslo: 2096-3/2019-BA spolu s prvostupňovým správnym rozhodnutím vydaným Sociálnou poisťovňou, pobočka Žilina dňa 05. decembra 2018, Číslo: 41278-9/2018-ZA a vec vrátil prvostupňovému správne orgánu na ďalšie konanie. Žalovaná napadnutým rozhodnutím z 28. marca 2019 postupom podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) odvolanie žalobcu zamietla a potvrdila prvostupňové správne rozhodnutie z 05. decembra 2018, ktorým bolo rozhodnuté, že žalobcovi ako samostatne zárobkovo činné osobe nezaniklo povinné nemocenské a povinné dôchodkové poistenie dňa 31. júla 2018.

2. Krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovaného správneho orgánu preskúmal v intenciách § 3 ods. 1 písm. b/, § 5, § 14 ods. 1 písm. b/, § 15 ods. 1 písm. b/, § 21 ods. 2,4 zákona č. 461/2003 Z.z. a postupom v zmysle právnej úpravy ustanovenej SSP a dospel k záveru o dôvodnosti podanej žaloby, pretože napadnuté rozhodnutie vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci a

zistenie skutkového stavu bolo nedostačujúce na riadne posúdenie veci.

3. Krajský súd v odôvodnení rozhodnutia uvádzal, že hoci je žalobca držiteľom preukazu spôsobilosti letovej posádky č. SVK FCL 01010248 s oprávnením leteckého inštruktora triedy FI(S), doposiaľ vykonaným dokazovaním nebolo preukázané, že by na základe daného oprávnenia vykonával podnikateľskú činnosť a dosahoval z nej akýkoľvek príjem. Z potvrdenia Dopravného úradu, Letisko M. R. Štefánika, Bratislava z 23. januára 2019, číslo 03529/2019/RKLP-12 síce vyplýva, že letový inštruktor (FI) je inštruktor s oprávneniami na poskytovanie výcviku v lietadle v súlade s podčasťou J prílohy I (časť FCL). Uvedené oprávnenie, ktoré bolo dopravným úradom Sociálnej poisťovni oznámené, oprávňuje jeho držiteľa prijať odplatu za poskytovanie letového výcviku pre získanie LAPL (S) alebo SPL. Ide o doklad odbornej spôsobilosti, ktorý je podmienkou výkonu tejto činnosti, či už je vykonávaná podnikateľským alebo nepodnikateľským spôsobom. Danú činnosť môže držiteľ oprávnenia vykonávať len pod leteckou školou v rámci jej činnosti (v zmysle terminológie nariadenia výcvikovou organizáciou), a to buď v pracovnom vzťahu alebo na základe iného ako pracovného vzťahu, ak danú činnosť vykonáva podnikateľským spôsobom. Na vykonávanie danej činnosti sa vzhľadom na právnu úpravu nariadenia nemôže aplikovať vydávanie povolenia na letecké práce. Dopravný úrad vo vzťahu k výkonu uvedenej činnosti (poskytovanie výcviku) nevydáva iné povolenie (povolenie na podnikanie), ani neskúma, či osoba, ktorej vydal dané oprávnenie, vykonáva toto oprávnenie v rámci podnikateľskej alebo nepodnikateľskej činnosti, respektíve, či ho vôbec nevykonáva. Dopravný úrad neoznamuje Sociálnej poisťovni výkon podnikateľskej činnosti osoby, oznamuje len oprávnenie, na základe ktorého osoba môže danú činnosť vykonávať aj podnikateľským spôsobom. Dopravný úrad však súčasne uviedol, že vo vzťahu k danej žiadosti žiada Sociálnu poisťovňu, aby skúmala, či bola osobou, ktorej bolo vydané takéto oprávnenie, vykonávaná podnikateľská činnosť na základe daného oprávnenia, a či daná osoba dosahovala z tejto (nie inej podnikateľskej činnosti) príjmy. V bežnej praxi sa často deje, že inštruktori sú členmi občianskych združení, ktoré sú zároveň leteckými školami (výcvikovými organizáciami), v rámci ktorých dané oprávnenie využívajú na bezplatný výcvik členov daného združenia, t.j. na nepodnikateľskú činnosť, respektíve, že dané oprávnenie nevykonávajú (ide o osvedčenie - oprávnenie, ktoré je súčasťou ich pilotného preukazu). Najčastejšie ide o výkon pracovného vzťahu, v rámci ktorého je škola (výcviková organizácia) zamestnávateľ a inštruktor zamestnanec. Preto je potrebné skúmať nielen daňové priznanie konkrétnej osoby (rozdelenie príjmov z podnikateľskej činnosti) a príslušnú registráciu, ale aj skutočnosť, či daná osoba má danú činnosť zapísanú v rámci IČO. Ak daná osoba nemala zmluvný vzťah s leteckou školou (výcvikovou organizáciou), nemohla danú činnosť ani vykonávať, t.j. ani v pracovnom vzťahu ani na základe zmluvného vzťahu s danou školou (výcvikovou organizáciou), nakoľko výcvik, na ktorý je daná osoba oprávnená, môže byť vykonávaný len ako činnosť danej školy (výcvikovej organizácie). Mimo danej školy (výcvikovej organizácie) je vylúčený. Ak daná osoba danú činnosť, na ktorú má oprávnenie, nevykonávala podnikateľským spôsobom, nemôže byť od nej požadované, aby podnikateľskú činnosť, ktorú nevykonávala, ukončila, respektíve pozastavila. Dopravný úrad tiež uviedol, že osobitné predpisy, na základe ktorých dané oprávnenie vydáva, t.j. zákon č. 143/1990 Zb. (po správnosti „zákon č. 143/1998 Z.z.“; pozn. súdu) o civilnom letectve (letecký zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 143/1998 Z.z.“), neupravujú podnikateľskú činnosť. Sociálna poisťovňa podľa dopravného úradu nemôže automaticky brať osoby, ktoré dopravný úrad oznámi, na základe skutočnosti, že majú na výkon danej činnosti oprávnenie, ako podnikateľov. Sociálna poisťovňa nemôže automaticky zaraďovať osoby, ktoré na základe oprávnenia oznámeného dopravným úradom nepodnikajú, medzi osoby, vykonávajúce na základe daného oprávnenia podnikateľskú činnosť.

4. Poukázal tiež na listinný dôkaz predložený žalobcom k správnej žalobe, a to vyjadrenie Slovenského národného aeroklubu, Národného športového zväzu zo 14. júna 2019, číslo 36/2019/G, z ktorého vyplýva, že žalobca je riadny člen S., ktorý je súčasťou Slovenského národného aeroklubu a od roku 1993, kedy sa stal držiteľom oprávnenia letového inštruktora FI(S) podľa AMC1 FCL205.S(b) SPL nevykonával podnikateľským spôsobom výcvik v žiadnom z aeroklubov spadajúcich do pôsobnosti Slovenského národného aeroklubu. U žalobcu teda neexistuje žiadny zmluvný vzťah (pracovný, alebo iný ako pracovný), na základe ktorého by danú činnosť niekedy vykonával podnikateľským spôsobom.

Všetka výcviková činnosť žalobcu bola vykonávaná z jeho slobodnej vôle ako športové lietanie definované podľa § 2 zákona č. 143/1998 Z.z. Z uvedeného vyjadrenia tiež vyplýva, že S. ako občianske združenie je nezisková organizácia, jeho členovia vykonávajú športovú a výcvikovú leteckú činnosť na základe platenia členských poplatkov. Podľa § 2 písm. l/ zákona č. 143/1998 Z.z. športovým lietaním sa podľa tohto zákona rozumie činnosť vykonávaná na účely športu, rekreácie a vzdelávania, ktorá sa nevykonáva za odplatu. Akým spôsobom žalobca predmetné oprávnenie leteckého inštruktora využíval, žalovaná žiadnym spôsobom neskúmala. Na základe vyššie uvedeného krajský súd uzavrel, že rozhodnutie žalovanej, ako aj prvostupňového správneho orgánu, ktoré sú predmetom súdneho prieskumu v predmetnom konaní, boli vydané v rozpore so zákonom z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci a súčasne zistenie skutkového stavu bolo nedostačujúce na riadne posúdenie veci.

5. V súvislosti s aplikáciou § 21 zákona č. 461/2003 Z.z., poukázal na to, že § 21 ods. 1 upravuje vznik a zánik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia u samostatne zárobkovo činnnej osoby. Pre vznik tohto poistenia ku dňu 01. júla zákon predpokladá jednak status samostatne zárobkovo činnnej osoby a jej príjem, ktorý je v zákone špecifikovaný podľa druhu, výšky a relevantného obdobia, pre zánik poistenia k 30. júnu predpokladá rovnako status samostatne zárobkovo činnnej osoby a nedostatočný príjem. Z uvedeného možno potom vyvodit' záver, že k zániku poistenia podľa § 21 ods. 1 u samostatne zárobkovo činnnej osoby dochádza len v prípade, ak by status samostatne zárobkovo činnnej osoby bol zachovaný, čo ale nie je v posudzovanom prípade, pretože žalobca v čase od 01. augusta 2018 už nevykonával činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby a nebolo preukázané, že by dosahoval príjem z podnikania alebo z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu. Podľa § 5 zákona č. 461/2003 Z.z. samostatne zárobkovo činnná osoba podľa tohto zákona je totiž fyzická osoba, ktorá dovŕšila 18 rokov veku a v kalendárnom roku rozhodujúcom na vznik alebo na trvanie povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby dosahovala príjmy uvedené v § 3 ods. 1 písm. b/ a ods. 2 a 3, okrem fyzickej osoby, ktorá má podľa zmluvy o výkone osobnej asistencie vykonávať osobnú asistenciu fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím. § 21 ods. 4 je ustanovením špeciálnym vo vzťahu k § 21 ods. 1, ktoré je ustanovením všeobecnej povahy upravujúcim vznik a zánik sociálneho poistenia u samostatne zárobkovo činnnej osoby v súvislosti s výškou príjmu v rozhodnom období. Zákon pre vznik poistenia k 01. júlu predpokladá existenciu statusu samostatne zárobkovo činnnej osoby a požadovaný príjem a pre zánik k 30. júnu status zárobkovo činnnej osoby a nedostatočný príjem. Pre zánik sociálneho poistenia v zmysle § 21 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z.z. je relevantný zánik statusu samostatne zárobkovo činnnej osoby a na príjem sa neprihliada. V takom prípade poistenie zaniká dňom právnych skutočností vymenovaných v § 21 ods. 4 menovaného zákona.

6. V závere poukázal na závery plynúce z uznesenia Veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. apríla 2019, sp. zn. 1Vs/1/2019, z ktorého vyplýva, že samotným účelom zákona č. 461/2003 Z.z. je viazať účasť na sociálnom poistení na určitý dosiahnutý príjem zo zárobkovej činnosti, a preto napriek tomu, že zákon nerozlišuje na účely účasti na sociálnom poistení príjem, ktorý fyzická osoba môže dosiahnuť z viacerých oprávnení, vychádzajúc zo systematického výkladu zákona, samotný status samostatne zárobkovo činnnej osoby, teda len splnenie podmienky udelenia oprávnenia automaticky účasť na sociálnom poistení nezakladá. Povinnosťou Sociálnej poisťovne pri rozhodovaní o vzniku alebo zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia žalobcu, v zmysle § 178 ods. 1 písm. a/, bod prvý v spojení s § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. je posudzovať príjmy poistenca - žalobcu osobitne vo vzťahu k jeho oprávneniu leteckého inštruktora a skúmať, či všetky príjmy vykázané v jeho daňovom priznaní v príslušnom zdaňovacom období, sú aj príjmami osoby považovanej za samostatne zárobkovo činnnú osobu v zmysle § 5 zákona č. 461/2003 Z.z. Pokiaľ zákonodarca podmieňuje vznik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia povinnej osoby preukázaním statusu samostatne zárobkovo činnnej osoby definovanej v § 5 zákona č. 461/2003 Z.z., tak aj pri posudzovaní príjmu plynúceho z jej podnikania, predpokladá dosahovanie príjmu z jej podnikania ako samostatne zárobkovo činnnej osoby, z čoho plynie záver, že povinná osoba dosiahla príjem z podnikania na základe oprávnenia na výkon samostatne zárobkovo činnnej osoby v zmysle § 5 menovaného zákona. Poukázal tiež na rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 295/2017 a sp. zn. III. ÚS 341/07.

7. Vzhľadom na vyššie uvedené, krajský súd pristúpil k zrušeniu oboch správnych rozhodnutí a k vráteniu veci žalovanej na ďalšie konanie.

8. O trovách konania krajský súd rozhodol podľa § 167 ods. 1 SSP tak, že úspešnému žalobcovi v celom rozsahu priznal náhradu trov konania.

II.

9. Proti tomuto rozsudku podala žalovaná v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť.

10. Namietala, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP).

11. Uviedla, že žalobca mal na účely sociálneho poistenia postavenie samostatne zárobkovo činnnej osoby aj po 31. júli 2018, keďže spĺňal všetky podmienky ustanovené v § 5 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 338/2013 Z.z. pre vznik statusu samostatne zárobkovo činnnej osoby. Je nevyhnutné, aby fyzická osoba súčasne spĺňala dve relevantné podmienky na vznik právneho postavenia samostatne zárobkovo činnnej osoby, a to dovŕšenie 18 rokov veku a dosahovanie príjmov z podnikania alebo výkonu inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa § 6 ods. 1 a 2 zákona č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 595/2003 Z.z.“), v kalendárnom roku rozhodujúcom na vznik alebo na trvanie povinného sociálneho poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby. Keďže žalobca uvedené podmienky spĺňal, existoval u neho status samostatne zárobkovo činnnej osoby k 31. júli 2018 a nasl. Navyše podľa daňového priznania za rok 2016, príjmy žalobcu za rok 2016 predstavovali výšku 23.128,11 eur, a teda žalobcovi trvalo povinné nemocenské a povinné dôchodkové poistenie aj po 31. júli 2018. Žalobcovi síce k 01. augustu 2018 zanikli živnostenské oprávnenia, avšak po tomto dni bol držiteľom ešte ďalšieho oprávnenia na vykonávanie činnosti, a to oprávnenia leteckého inštruktora číslo FI (GLD) 01010248, ktoré bolo žalobcovi vydané Dopravným úradom s platnosťou od 29. mája 2004. Vzhľadom na existenciu tohto oprávnenia nebolo možné na žalobcu aplikovať § 21 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z.z., ktoré možno aplikovať iba vtedy, ak povinne poistenej samostatne zárobkovo činnnej osobe dôjde k zániku všetkých oprávnení na výkon alebo prevádzkovanie činnosti. Preukaz odbornej spôsobilosti člena leteckého personálu, v súlade s legislatívou platnou pre civilné letectvo, je potvrdením splnenia podmienok a oprávňuje jej držiteľa vykonávať činnosť inštruktora podľa triedy a v súlade s poznámkami a obmedzeniami uvedenými v preukaze spôsobilosti. Na základe predmetného oprávnenia môže jeho držiteľ vykonávať činnosť podľa § 21 ods. 2 zákona č. 143/1998 Z.z., z ktorej dosahuje príjmy podľa § 6 ods. 1,2 zákona č. 595/2003 Z.z.

12. Zákon č. 461/2003 Z.z. presne vymedzuje, ktorá fyzická osoba na účely sociálneho poistenia nadobúda právne postavenie samostatne zárobkovo činnnej osoby a kedy takejto osobe vzniká, respektíve zaniká povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie. Pre účely sociálneho poistenia je smerodajné, že žalobca bol v prejednávacom období samostatne zárobkovo činnnou osobou a zároveň, že v rozhodujúcom období dosiahol zákonom stanovenú hranicu príjmu. Zákon č. 461/2003 Z.z. upravuje povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnnej osoby ako „jedno poistenie“ a nie niekoľko od seba nezávislých sociálnych poistení. Pri posudzovaní vzniku, respektíve trvania povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby podľa § 21 ods. 1, prípadne ods. 2 nie je rozhodujúce, na základe akého oprávnenia na vykonávanie činnosti dosiahla samostatne zárobkovo činnná osoba príjem z podnikania, ktorá spĺňa právnu definíciu samostatne zárobkovo činnnej osoby na účely sociálneho poistenia, dosiahla v rozhodujúcom roku príjem podľa § 6 ods. 1,2 zákona č. 595/2003 Z.z. Zákon č. 461/2003 Z.z. neukladá žalovanej pri posudzovaní vzniku, respektíve zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby skúmať, z akých úkonov a na základe akého výkonu práce dosiahla táto osoba príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti. Žalovaná vychádza vždy z údajov poskytnutých Finančným riaditeľstvom Slovenskej republiky. Dodala, že v jednotlivých ustanoveniach zákona č. 461/2003 Z.z. vzťahujúcich sa na

samostatne zárobkovo činnú osobu sa uvádza iba príjem, ktorý táto osoba dosiahla podľa § 6 ods. 1,2 zákona č. 595/2003 Z.z. Zákon č. 461/2003 Z.z. neuvádza bližšiu špecifikáciu dosiahnutých príjmov a ani nezakazuje posudzovať príjmy dosiahnuté samostatne zárobkovo činnou osobou z viacerých činností ako celok. Príjmy z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti sa podľa zákona č. 595/2003 Z.z. ďalej členia len na účely tohto zákona.

13. Ďalej žalovaná poukázala na závery plynúce

- z rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 27Sa/3/2017, podľa ktorého cit.: „ (...) Právne postavenie SZČO sa neposudzuje samostatne vzhľadom na „druh podnikania“ (v prípade, ak je takáto osoba držiteľom oprávnenia na vykonávanie podnikania na základe živnostenského listu a súčasne aj iného oprávnenia, resp. oprávnení na vykonávanie podnikateľskej činnosti podľa osobitných predpisov), ale takáto osoba má všeobecne postavenie SZČO, ktorej vzniká „jedno“ poistenie, v ktorom sa zohľadňujú komplexne všetky príjmy z podnikateľskej činnosti podľa § 6 zákona o dani z príjmov, ktoré táto osoba dosiahla v predchádzajúcom kalendárnom roku. (...) zákon č. 461/2003 Z.z. upravuje povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie SZČO ako jedno poistenie a niekoľko od seba nezávislých sociálnych poistení (...) Pri posudzovaní trvania povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia je rozhodujúca len skutočnosť, že SZČO dosiahla tento príjem podľa § 6 zákona o dani z príjmov.“

- z rozsudkov Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 25Sa/2/2017 a sp. zn. 25Sa/1/2017, podľa ktorých cit.: „ (...) nie je rozhodujúce, na základe akého právneho vzťahu fyzická osoba príjmy z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti nadobudla, rozhodujúcim je iba to, že fyzická osoba dosiahla v príslušnom kalendárnom roku príjmy podľa § 6 ods. 1 a 2 zákona o dani z príjmov.“

- z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Sžsk/109/2018, podľa ktorého cit.: „ (...) zákon č. 461/2003 Z.z. nerozlišuje pri vzniku, zániku alebo trvaní povinného nemocenského poistenia alebo povinného dôchodkového poistenia medzi príjmom zo samostatnej zárobkovej činnosti na základe živnostenského oprávnenia alebo na základe vykonávania inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu, teda neodlišuje, z akej činnosti tieto príjmy poistenca, prevyšujúce zákonnú hranicu dosahuje, keď už samotné oprávnenie na výkon činnosti mediátora zakladá právo na podnikanie, keďže zákonodarca v ustanovení § 4 ods. 1 zákona č. 40/2004 Z.z. výkon činnosti mediátora považuje za podnikanie. (...) Činnosť Sociálnej poisťovne upravuje zákon č. 461/2003 Z.z., ktorý stanoví oprávnenia a povinnosti žalovanej pri výkone sociálneho poistenia. Oprávnenie posudzovať príjmy uvedené v daňovom priznaní poistencov z ustanovení zákona č. 461/2003 Z.z. nevyplýva. (...) žalovaná nemá povinnosť skúmať, či príjem z podnikania a z inej samostatne zárobkovo činnnej podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou, vykázaný v daňovom priznaní, je príjem získaný vykonávaním činnosti mediátora. Rozhodujúca pre vznik, resp. trvanie poistenia je iba výška tohto príjmu, vykázaného v daňovom priznaní a skutočnosť, že žalobca bol zapísaný v zozname mediátorov vedeného Ministerstvom spravodlivosti SR.“

14. V závere k poukazu krajského súdu na uznesenie Veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. apríla 2019, sp. zn. 1Vs/1/2019 žalovaná dala do pozornosti tú skutočnosť, že senát „9S“ vyjadril so závermi veľkého senátu nesúhlas s uznesením z 23. septembra 2019, sp. zn. 9Sžsk/94/2018 postúpil vec na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu. Dodala tiež, že proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. mája 2019, sp. zn. 10Sžsk/33/2017 v spojení s uznesením veľkého senátu z 30. apríla 2019, sp. zn. 1Vs/1/2019 podala ústavnú sťažnosť.

15. Navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

III.

16. Žalobca sa ku kasačnej sťažnosti žalovanej vyjadril podaním zo 16. júla 2020.

17. Plne sa stotožnil so závermi plynúcimi z rozhodnutia krajského súdu. V rámci súdneho konania nebolo preukázané, že by žalobca na základe daného oprávnenia vykonával podnikateľskú činnosť a

dosahoval z nej akýkoľvek príjem. U žalobcu nebol zistený žiaden zmluvný vzťah (pracovný, alebo iný ako pracovný), na základe ktorého by danú činnosť niekedy vykonával podnikateľským spôsobom. Všetka výchovná činnosť žalobcu bola vykonávaná z jeho slobodnej vôle ako športové lietanie, a teda u žalobcu nebol po 31. júli 2018 zachovaný status samostatne zárobkovo činnnej osoby. Podobne ako krajský súd, odkázal na závery plynúce z uznesenia Veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. apríla 2019, sp. zn. 1Vs/1/2019.

18. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalovanej zamietol.

IV.

19. Vyjadrenie žalobcu bolo doručené žalovanej dňa 21. júla 2020 na vedomie.

V.

20. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ SSP) preskúmal kasačnú sťažnosť postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a po jej preskúmaní dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná a je potrebné ju zamietnuť.

21. Podľa § 2 ods. 1 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

22. Podľa § 2 ods. 2 SSP, každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

23. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

24. Podľa § 6 ods. 2 písm. c/ SSP, správne súdy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách v sociálnych veciach.

25. Podľa § 199 ods. 1 písm. a/ SSP, sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie Sociálnej poisťovne.

26. Predmetom kasačného konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd zrušil napadnuté rozhodnutie žalovanej z 28. marca 2019, Číslo: 2096-3/2019-BA spolu s prvostupňovým správnym rozhodnutím vydaným Sociálnou poisťovňou, pobočka Žilina dňa 05. decembra 2018, Číslo: 41278-9/2018-ZA a vec vrátil prvostupňovému správne orgánu na ďalšie konanie. Žalovaná napadnutým rozhodnutím z 28. marca 2019 postupom podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. odvolanie žalobcu zamietla a potvrdila prvostupňové správne rozhodnutie z 05. decembra 2018, ktorým bolo rozhodnuté, že žalobcovi ako samostatne zárobkovo činnnej osobe nezaniklo povinné nemocenské a povinné dôchodkové poistenie dňa 31. júla 2018

[dôvod vydania predmetného prvostupňového správneho rozhodnutia spočíval v tom, že žalobca i napriek zrušeniu živnostenských oprávnení k 01. augustu 2018, bol od 29. mája 2004 držiteľom oprávnenia č. FI(GLD) 01010248, ktoré ho oprávňovalo na dosahovanie príjmov z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa § 6 ods. 1,2 zákona č. 595/2003 Z.z. s tým, že v rozhodnom období (t.j. v roku 2017) na základe údajov poskytnutých žalovanej zo strany Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky, príjem žalobcu z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti, alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou bol 41.429,91 eur, čo je suma

vyššia ako 5.472,00 eur, t.j. 12-násobok minimálneho vymeriavacieho základu].

27. Podľa § 3 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z.z., zárobková činnosť podľa tohto zákona je, ak osobitný predpis 4) alebo medzinárodná zmluva, ktorá má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky, neustanovuje inak, činnosť vyplývajúca z právneho vzťahu, ktorý zakladá dosahovanie príjmu z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu. 6) (odkaz na § 6 ods. 1 a 2 zákona č. 595/2003 Z.z.; pozn. súdu).

28. Podľa § 5 zákona č. 461/2003 Z.z., samostatne zárobkovo činná osoba podľa tohto zákona je fyzická osoba, ktorá dovŕšila 18 rokov veku a v kalendárnom roku rozhodujúcom na vznik alebo na trvanie povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby dosahovala príjmy uvedené v § 3 ods. 1 písm. b) a ods. 2 a 3, okrem fyzickej osoby, ktorá má podľa zmluvy o výkone osobnej asistencie vykonávať osobnú asistenciu fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím.

29. Podľa § 14 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z.z., povinne nemocensky poistení sú samostatne zárobkovo činná osoba, ktorej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu 6) alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 5.

30. Podľa § 15 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z.z., povinne dôchodkovo poistení sú samostatne zárobkovo činná osoba, ktorá je povinne nemocensky poistená.

31. Podľa § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnnej osobe vzniká od 1. júla kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem uvedený v § 3 ods. 1 písm. b) a ods. 2 a 3 bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 5, a zaniká 30. júna kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem uvedený v § 3 ods. 1 písm. b) a ods. 2 a 3 nebol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 5, ak tento zákon neustanovuje inak.

32. Podľa § 21 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z., povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnnej osobe, ktorej je predĺžená lehota na podanie daňového priznania podľa osobitného predpisu, 43) vzniká od 1. októbra kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem uvedený v § 3 ods. 1 písm. b) a ods. 2 a 3 bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 5, a zaniká 30. septembra kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem uvedený v § 3 ods. 1 písm. b) a ods. 2 a 3 nebol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 5.

33. Podľa § 21 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z.z., povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnnej osobe, ktorá je oprávnená na výkon alebo na prevádzkovanie činnosti uvedenej v § 3 ods. 1 písm. b) a ods. 2 a 3, zaniká aj odo dňa, od ktorého nie je oprávnená na výkon alebo na prevádzkovanie tejto činnosti. Povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnnej osobe, ktorá nevykonáva činnosť uvedenú v § 3 ods. 1 písm. b) a ods. 2 a 3 na základe oprávnenia, zaniká aj odo dňa, od ktorého podľa svojho čestného vyhlásenia nevykonáva túto činnosť, najskôr odo dňa doručenia tohto vyhlásenia Sociálnej poisťovni. Ak povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnnej osobe nevznikne podľa odseku 5, odseky 1 a 2 sa nepoužijú v kalendárnom roku,

a/ v ktorom oprávnenie zaniklo alebo v ktorom podľa čestného vyhlásenia samostatne zárobkovo činnnej osoby nevykonáva činnosť podľa § 3 ods. 1 písm. b) a ods. 2 a 3, ak táto skutočnosť nastala v období od 1. januára do 30. júna, alebo do 30. septembra, ak jej bola predĺžená lehota na podanie daňového priznania,

b/ ktorý nasleduje po kalendárnom roku, v ktorom oprávnenie zaniklo alebo v ktorom podľa čestného vyhlásenia samostatne zárobkovo činnnej osoby nevykonáva činnosť podľa § 3 ods. 1 písm. b) a ods. 2 a

3.

34. Podľa § 138 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z.z., vymeriavací základ povinne nemocensky poistenej a povinne dôchodkovo poistenej samostatne zárobkovo činnnej osoby, dobrovoľne nemocensky poistenej osoby, dobrovoľne dôchodkovo poistenej osoby a dobrovoľne poistenej osoby v nezamestnanosti je mesačne najmenej vo výške 50 % jednej dvanástiny všeobecného vymeriavacieho základu za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, za ktorý sa platí poistné.

35. Zákon č. 143/1998 Z.z. upravuje vykonávanie letov lietadiel vo vzdušnom priestore Slovenskej republiky podľa pravidiel lietania platných pre civilné letectvo, v oblasti civilného letectva spôsobilosť a oprávnenia členov leteckého personálu, spôsobilosť lietadiel a iných výrobkov leteckej techniky, vedenie registra lietadiel, zriaďovanie a prevádzkovanie letísk a leteckých pozemných zariadení, vykonávanie leteckej dopravy, leteckých prác a iného podnikania v civilnom letectve, ochranu civilného letectva, pôsobnosť orgánov štátnej správy a ukládanie sankcií (§ 1).

36. Podľa § 19 ods. 1 zákona č. 143/1998 Z.z., leteckým personálom sa rozumejú fyzické osoby, ktoré vykonávajú činnosť na zaistenie bezpečnej a plynulej leteckej prevádzky alebo ktoré plnia na palube lietadla počas letu osobitné pracovné úlohy.

37. Podľa § 19 ods. 2 zákona č. 143/1998 Z.z., letecký personál sa rozdeľuje na posádku lietadla a ostatný personál.

38. Podľa § 19 ods. 3 zákona č. 143/1998 Z.z., členovia leteckého personálu musia byť na výkon svojej činnosti odborne a zdravotne spôsobilí. Svoju činnosť vykonávajú na základe preukazu odbornej spôsobilosti, ktorý vydáva Dopravný úrad podľa medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná, a osobitných predpisov, 3aa) a ak to osobitné predpisy 3ab) vyžadujú, aj na základe dokladu o zdravotnej spôsobilosti. Osobitná odborná spôsobilosť na obsluhu vybraných rádiových zariadení sa preukazuje podľa osobitného predpisu. 3a)

39. Podľa Prílohy I [ČASŤ FCL], Podčasť C - PREUKAZ SPÔSOBILOSTI SÚKROMNÉHO PILOTA (PPL), PREUKAZ SPÔSOBILOSTI PILOTA VETROŇA (SPL) A PREUKAZ SPÔSOBILOSTI PILOTA BALÓNA (BPL), ODDIEL 5 - Osobitné požiadavky pre preukaz spôsobilosti pilota vetroňov (SPL) - FCL.205.S. SPL - Oprávnenia a podmienky Nariadenia Komisie (EÚ) č. 1178/2011 z 03. novembra 2011, ktorým sa ustanovujú technické požiadavky a administratívne postupy týkajúce sa posádky civilného letectva podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 216/2008

a/ Preukaz spôsobilosti SPL na vetrone oprávňuje držiteľa vykonávať funkciu veliaceho pilota (PIC) na vetroňoch a motorových vetroňoch. Na uplatňovanie oprávnení na turistických motorových klzákoch (TMG) musí držiteľ spĺňať požiadavky uvedené v článku FCL.135.S.

b/ Držiteľ SPL:

1. môžu prepravovať cestujúcich, až keď po vydaní preukazu spôsobilosti absolvujú najmenej 10 hodín letu alebo 30 vzletov vo funkcii veliaceho pilota (PIC) na vetroňoch alebo motorových vetroňoch;

2. musia vykonávať činnosti v neobchodnej prevádzke bez odplaty, a to až:

i) do dosiahnutia veku 18 rokov;

ii) do absolvovania najmenej 75 hodín letu alebo 200 vzletov vo funkcii veliaceho pilota (PIC) na vetroňoch alebo motorových vetroňoch po vydaní preukazu spôsobilosti;

iii) kým úspešne absolvujú preskúšanie odbornej spôsobilosti examínátorom.

c/ Bez ohľadu na bod 2 písmena b/ môže držiteľ SPL s oprávneniami inštruktora alebo examínátora prijať odplatu za:

poskytovanie letového výcviku pre získanie LAPL(S) alebo SPL,

vykonávanie praktických skúšok a preskúšaní odbornej spôsobilosti pre získanie týchto preukazov spôsobilosti,

kvalifikačné kategórie a oprávnenia pripojené k týmto preukazom spôsobilosti.

40. Najvyšší súd z obsahu súdneho spisu, ako aj pripojeného administratívneho spisu žalovanej mal preukázané, že žalobca bol podľa výpisu zo Živnostenského registra Okresného úradu Žilina č.

živnostenského registra 511-20396 oprávnený na vykonávanie podnikateľskej činnosti na základe živnostenského listu č. ŽO-1998/02526-00002 s dátumom vydania 06. apríla 1998, živnostenského listu č. ŽO-2002/00676-00002 s dátumom vydania 21. januára 2002 a na základe osvedčenia o živnostenskom oprávnení č. OŽP-A/2013/21024-00002 s dátumom vydania 17. septembra 2013 s tým, že žalobca ukončil podnikateľskú činnosť vo všetkých predmetoch podnikania uvedených na dokladoch o živnostenskom oprávnení k 01. augustu 2018.

41. Základnou otázkou, ktorú bolo potrebné v konaní posúdiť, bola otázka, či žalobca mal aj v čase po 01. auguste 2018 postavenie samostatne zárobkovo činnnej osoby, keď svoju podnikateľskú činnosť ukončil vo všetkých predmetoch podnikania uvedených v živnostenských oprávneniach k 01. augustu 2018, avšak i naďalej bol držiteľom osvedčenia letového inštruktora, pričom v daňovom priznaní k dani z príjmu fyzických osôb za rok 2016, respektíve za rok 2017 dosiahol príjmy vyššie, než je zákonom ustanovená suma.

42. Najvyšší súd na úvod poukazuje na to, že legálna definícia samostatne zárobkovo činnnej osoby bola predmetom častých zmien. Zákon č. 461/2003 Z.z. v ustanovení § 5 v znení účinnom od 01. augusta 2006 do 31. decembra 2010 definoval samostatne zárobkovo činnnú osobu ako fyzickú osobu, ktorá buď vykonáva poľnohospodársku výrobu vrátane hospodárenia v lesoch a na vodných plochách a je zapísaná do evidencie podľa osobitného predpisu, má oprávnenie prevádzkovať živnosť, má oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu okrem činnosti fyzickej osoby v pracovnom pomere, na ktorej výkon je povinná mať oprávnenie podľa osobitného predpisu, je spoločníkom verejnej obchodnej spoločnosti alebo komplementárom komanditnej spoločnosti, vykonáva športovú činnosť zárobkovo, ale nie v pracovnom pomere, alebo vykonáva činnosť obchodného zástupcu. Z uvedeného je zrejmé, že vymedzenie pojmu samostatne zárobkovo činnnej osoby je odvodené len od samotného oprávnenia vykonávať túto činnosť (na rozdiel napríklad od § 5 písm. a/, e/, f/, kde zákonodarca zvolil materiálny prístup - „vykonáva“), a teda nie je rozhodujúce (keďže to z legálnej definície nevyplýva) aj možnosť držiteľa tohto oprávnenia regulovanú činnosť aj reálne vykonávať - materiálna stránka výkonu činnosti (pozri napríklad rozsudok najvyššieho súdu z 30. júna 2011, sp. zn. 7Sžso/53/2010). Na druhej strane zákon č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom od 01. januára 2011 do 31. decembra 2013 považoval za samostatne zárobkovo činnnú osobu fyzickú osobu, ktorá dovŕšila 18 rokov veku a je registrovaná podľa osobitného predpisu v súvislosti so zárobkovou činnnosťou uvedenou v § 3 ods. 1 písm. b/ a ods. 2 a 3, okrem fyzickej osoby, ktorá má podľa zmluvy o výkone osobnej asistencie vykonávať osobnú asistenciu fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím a s účinnosťou od 01. januára 2014 definoval samostatne zárobkovo činnnú osobu ako fyzickú osobu, ktorá dovŕšila 18 rokov veku a v kalendárnom roku rozhodujúcom na vznik alebo na trvanie povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby dosahovala príjmy uvedené v § 3 ods. 1 písm. b/ a ods. 2 a 3, okrem fyzickej osoby, ktorá má podľa zmluvy o výkone osobnej asistencie vykonávať osobnú asistenciu fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím. Z uvedeného je zrejmé, že počnúc 01. januárom 2011 zákonodarca odkazuje na § 3 zákona č. 461/2003 Z.z. s tým, že pre tú prejednávajúcu vec je relevantný odsek 1 písm. b/, podľa ktorého zárobkovou činnnosťou je, ak osobitný predpis alebo medzinárodná zmluva, ktorá má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky, neustanovuje inak, činnosť vyplývajúca z právneho vzťahu, ktorý zakladá (nie „môže založiť“; pozn.) dosahovanie príjmu z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu (odkaz na § 6 ods. 1 a 2 zákona č. 595/2003 Z.z.). Z uvedeného vyplýva, že na rozdiel od právnej úpravy účinnej do 31. decembra 2010, sám zákonodarca neskôr zvolil materiálnejší prístup k výkonu činnosti, čo sa zároveň odzrkadlilo aj v zmene § 21 zákona č. 461/2003 Z.z. upravujúceho vznik a zánik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby. Uvedené potvrdzuje aj Ústavný súd Slovenskej republiky, podľa ktorého cit.: „ (...) Ako vyplýva z týchto novelizovaných ustanovení, zákonodarca považoval v súvislosti s § 21 ods. 4 zákona o sociálnom poistení za potrebné spresniť podmienky zániku povinného nemocenského a dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby, pričom postupoval tak, že výslovne ustanovil, že toto zaniká vždy dňom, od ktorého fyzická osoba nie je oprávnená na výkon alebo prevádzkovanie činnosti. Takto zákonodarca nahradil sporné „mať oprávnenie“ jednoznačným „byť oprávneným“, čo podľa názoru ústavného súdu posunulo dikciu ustanovenia k jej materiálnejmu chápaniu. Tomu nasvedčuje aj

úprava § 5 zákona o sociálnom poistení.“ (pozri nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky z 26. marca 2015, sp. zn. II. ÚS 335/2013).

43. Vo vzťahu k žalobcovi ako držiteľovi Preukazu spôsobilosti letovej posádky č. SVK FCL 01010248 s oprávnením leteckého inštruktora najvyšší súd dospel k záveru, že je naplnená iba formálna stránka oprávnenia na výkon činnosti (držba príslušného preukazu), avšak materiálna stránka činnosti naplnená nebola, nakoľko tomu bránila ďalšia okolnosť. Podľa vyjadrenia Dopravného úradu z 23. januára 2019, číslo 03529/2019/RKLP-12, ktoré je založené v administratívnom spise vyplýva, že letový inštruktor (FI) je inštruktor s oprávneniami na poskytovanie výcviku v lietadle; ide o doklad odbornej spôsobilosti, ktorý je podmienkou výkonu tejto činnosti, či už je vykonávaná podnikateľským alebo nepodnikateľským spôsobom. Danú činnosť môže držiteľ oprávnenia vykonávať len pod leteckou školou v rámci jej činnosti (v zmysle terminológie nariadenia výcvikovou organizáciou), a to buď v pracovnom vzťahu alebo na základe iného ako pracovného vzťahu, ak danú činnosť vykonáva podnikateľským spôsobom. Na vykonávanie danej činnosti sa vzhľadom na právnu úpravu nariadenia nemôže aplikovať vydávanie povolenia na letecké práce. Dopravný úrad vo vzťahu k výkonu uvedenej činnosti (poskytovanie výcviku) nevydáva iné povolenie (povolenie na podnikanie), ani neskúma, či osoba, ktorej vydal dané oprávnenie, vykonáva toto oprávnenie v rámci podnikateľskej alebo nepodnikateľskej činnosti, respektíve, či ho vôbec vykonáva. Dopravný úrad neoznamuje Sociálnej poisťovni výkon podnikateľskej činnosti osoby, oznamuje len oprávnenie, na základe ktorého osoba môže danú činnosť vykonávať aj podnikateľským spôsobom. Apeloval na Sociálnu poisťovňu, aby skúmala, či bola osobou, ktorej bolo vydané takéto oprávnenie, vykonávaná podnikateľská činnosť na základe daného oprávnenia, a či daná osoba dosahovala z tejto (nie inej podnikateľskej činnosti) príjmy. V bežnej praxi sa často deje, že inštruktori sú členmi občianskych združení, ktoré sú zároveň leteckými školami (výcvikovými organizáciami), v rámci ktorých dané oprávnenie využívajú na bezplatný výcvik členov daného združenia, t.j. na nepodnikateľskú činnosť, respektíve, že dané oprávnenie nevykonávajú (ide o osvedčenie - oprávnenie, ktoré je súčasťou ich pilotného preukazu). Najčastejšie ide o výkon pracovného vzťahu, v rámci ktorého je škola (výcviková organizácia) zamestnávateľ a inštruktor zamestnanec. Preto je potrebné skúmať nielen daňové priznanie konkrétnej osoby (rozdelenie príjmov z podnikateľskej činnosti) a príslušnú registráciu, ale aj skutočnosť, či daná osoba má danú činnosť zapísanú v rámci IČO. Ak daná osoba nemala zmluvný vzťah s leteckou školou (výcvikovou organizáciou), nemohla danú činnosť ani vykonávať, t.j. ani v pracovnom vzťahu ani na základe zmluvného vzťahu s danou školou (výcvikovou organizáciou), nakoľko výcvik, na ktorý je daná osoba oprávnená, môže byť vykonávaný len ako činnosť danej školy (výcvikovej organizácie). Mimo danej školy (výcvikovej organizácie) je vylúčený. Ak daná osoba danú činnosť, na ktorú má oprávnenie, nevykonávala podnikateľským spôsobom, nemôže byť od nej požadované, aby podnikateľskú činnosť, ktorú nevykonávala, ukončila, respektíve pozastavila. Dopravný úrad tiež uviedol, že osobitné predpisy, na základe ktorých dané oprávnenie vydáva, t.j. zákon č. 143/1998 Z.z., neupravujú podnikateľskú činnosť. Sociálna poisťovňa podľa dopravného úradu nemôže automaticky brať osoby, ktoré dopravný úrad oznámi, na základe skutočnosti, že majú na výkon danej činnosti oprávnenie, ako podnikateľov. Sociálna poisťovňa nemôže automaticky zaraďovať osoby, ktoré na základe oprávnenia oznámeného dopravným úradom nepodnikajú, medzi osoby, vykonávajúce na základe daného oprávnenia podnikateľskú činnosť. Z uvedeného je zrejmé, že tou ďalšou okolnosťou je, že letecký inštruktor môže predmetnú činnosť, t.j. poskytovanie letového výcviku pre získanie LAPL(S), alebo SPL - preukaz spôsobilosti pilota ľahkých lietadiel na vetrone, vykonávať len pod leteckou školou v rámci jej činnosti, a to buď v pracovnom vzťahu alebo na základe iného ako pracovného vzťahu, ak danú činnosť vykonáva podnikateľským spôsobom. Z obsahu administratívneho spisu nevyplýva, že by sa žalovaná touto skutočnosťou bližšie zaoberala, a teda neskúmala, či žalobca mal s konkrétnou leteckou školou založený zmluvný pracovnoprávny vzťah, alebo iný vzťah za účelom výkonu podnikateľskej činnosti. V súdnom spise sa nachádza vyjadrenie občianskeho združenia (Slovenský národný aeroklub) zo 14. júna 2019, číslo 36/2019/G, podľa ktorého u žalobcu neexistuje žiaden zmluvný vzťah (pracovný, alebo iný ako pracovný), na základe ktorého by danú činnosť vykonával podnikateľským spôsobom. Všetka výcviková činnosť žalobcu bola vykonávaná z jeho slobodnej vôle ako športové lietanie definované v § 2 zákona č. 143/1998 Z.z. (podľa § 2 písm. l/ menovaného zákona sa športovým lietaním rozumie činnosť vykonávaná na účely športu, rekreácie a vzdelávania, ktorá sa nevykonáva za odplatu; pozn. súdu).

44. Vo vzťahu k posudzovaniu príjmu najvyšší súd zastáva názor, že pri vzniku, zániku alebo trvaní povinného nemocenského poistenia alebo povinného dôchodkového poistenia sa nerozlišuje medzi príjmom zo samostatnej zárobkovej činnosti na základe živnostenského oprávnenia alebo na základe vykonávania inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu, teda nerozlišuje sa, z akej činnosti tieto príjmy poistenca, prevyšujúce zákonnú hranicu, poistenec dosahuje. Zásadným je, že sa jedná o samostatne zárobkovo činnú osobu s príjmom v rozhodujúcom období prevyšujúcim zákonom stanovenú hranicu. V predmetnej veci výlučne vo vzťahu k žalobcovi ako držiteľovi Preukazu spôsobilosti letovej posádky č. SVK FCL 01010248 s oprávnením leteckého inštruktora však zostalo sporným to, či sa vôbec jedná o samostatne zárobkovo činnú osobu. Zároveň najvyšší súd dodáva, že žalobca ukončil svoju podnikateľskú činnosť vo všetkých predmetoch podnikania uvedených v živnostenských oprávneniach k 01. augustu 2018, t.z. a vyplýva to aj z do súdneho spisu doložených daňových priznaní za rok 2016, 2017 a 2018, že príjmy za tieto obdobia žalobca dosahoval výlučne zo živností podľa § 6 ods. 1 písm. b/ zákona č. 595/2003 Z.z., keďže tieto boli zrušené až k 01. augustu 2018.

45. V závere súd uvádza, že v administratívnom spise navyše absentuje príslušné oznámenie Dopravného úradu o tom, že žalobca má od 29. mája 2004 vydané oprávnenie leteckého inštruktora č. FI (GLD) 01010248 vrátane predmetného oprávnenia. Žalobca k podanej správnej žalobe doložil Preukaz spôsobilosti letovej posádky č. SVK FCL 01010248 s oprávnením leteckého inštruktora, z ktorého vyplýva, že platnosť oprávnenia inštruktora (FI) bola stanovená do 31. decembra 2018. Rovnako zmätočne znie vyjadrenie žalovanej uvedené na strane 4 napadnutého rozhodnutia, podľa ktorého cit.: „ (...) držiteľ preukazu odbornej spôsobilosti, ktorý splnil podmienky na vykonávanie činnosti „inštruktora“ [kvalifikácia FI(A) - osvedčenie inštruktora] môže vykonávať činnosť, z ktorej dosahuje príjmy z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa § 6 ods. 1 a 2 zákona o dani z príjmov v znení neskorších predpisov, t.j. preukaz odbornej spôsobilosti sa považuje za oprávnenie na vykonávanie samostatnej zárobkovej činnosti.“, nakoľko žalobca už v podanej správnej žalobe uvádzal, že nespĺnil kvalifikáciu FI(A) - letový inštruktork letúnov, ale splnil kvalifikáciu FI(S) - letový inštruktork klzákov / vetroňov.

46. Len pre úplnosť najvyšší súd dodáva, že uznesenie Veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. apríla 2019, sp. zn. 1Vs/1/2019 bolo v podstatnej časti nahradené uznesením veľkého senátu z 24. novembra 2020, sp. zn. 1Vs/3/2019.

47. Vzhľadom na vyššie uvádzané skutočnosti, najvyšší súd námietky žalovanej uvedené v kasačnej sťažnosti vyhodnotil ako nedôvodné, keďže tieto neboli spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu. Z týchto dôvodov potom najvyšší súd kasačnú sťažnosť podľa § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol.

48. O trovách kasačného konania rozhodol najvyšší súd v súlade s § 167 ods. 1 v spojení s § 467 ods. 1 SSP, nakoľko žalobca bol v kasačnom konaní plne úspešný.

49. Toto rozhodnutie prijal najvyšší súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.